

İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI
Tarihi Mekanlar ve Kent Estetiği Şube Müdürlüğü
2008

HAZIRLAYANLAR
Volkan Şenel, Seyfettin Karaosmanoğlu,
Zeynep Güney, Bahadır Yıldız

ÜÇTEPELER
TÜMÜLÜSLERİ

ÜÇTEPELER
TUMULI

Kocaeli İli, İzmit Kabaoğlu Köyü sınırları içinde kalan Üçtepeler mevkiinde, tepecik görünümünde tümülüs mezarlar yer almaktadır. Bu görüntü nedeniyle mevkiye Üçtepeler adı verilmiştir. Üçtepeler mevkiindeki Kabaoğlu Köyü içerisinde ve köy çıkışında 3'er adet, bu tümülüslerle aynı güzergahta ve 2 km daha ilerdeki üniversite yolu kenarında da 1 adet olmak üzere toplam 7 adet tümülüs bulunmaktadır.

Birer yapay tepecik şeklinde görünen Tümülüs ve höyükler, genellikle birbirleriyle karıştırılırlar. Dış görünüşleri benzer olmasına karşın söz konusu yükseltiler, öзде oluşumları açısından tamamen farklıdır. Höyük; bir tepe üzerindeki eski yerleşim yerinin terk edilmesi veya doğal tahribi sonrasında yeniden yapılaşılması sonrasında oluşan ve üzerindeki kalıntılarla günümüze ulaşan, dolayısıyla da doğal olmayan tepeciklerdir. Tümülüs ise önemli kişilere, özellikle de kral, kraliçe ve prenslere ait odalarda tek yada toplu gömü yapılan, üzeri toprakla örtülerek yapay bir tepecik haline getirilen mezar yapılarıdır.

In the Üçtepeler region of the Kabaloğlu Village in Kocaeli province, there are tumulus burial mounds that look like natural mounds. Because of this appearance, the region is called Üçtepeler (“Three Hills” in Turkish). There are three tumuli in the Kabaoğlu village. Other three are right outside the village. The last one is also in the same region, two kilometers away, near the road to the university.

Tumuli and Tells, both of which look like artificial mounds, are frequently confused. Although their outer appearances are similar, these elevations are totally different from each other with respect to their formation. A Tell is a mound which is formed after a settling area on a hill is abandoned, or is destroyed by natural forces. They are artificial mounds where remnants of previous settlers survived to this day. A Tumulus, on the other hand, is a grave where kings, queens, or princes are buried individually or as a group, which is then transformed into a mound after being covered with earth.

Genel olarak tümülüslerde, önce mezar odası ve dramosu (mezar giriş koridoru) inşa edilir, Mezar odasında bulunan lahit içine veya kline (taş v.b malzemeyle yapılmış seki şeklindeki ölü yatağı) üzerine ölü yatırılır. Oda, toprak yığınlarıyla örtülür ve doğal olmayan bir tepelik meydana getirilerek, mezar sahibinin soyluluğu vurgulanmış olur. Tepenin yüksekliği, gömülen kişinin sosyal statüsünü de göstermektedir. Mezarın yeri bir tepeyle vurgulanarak, mezar odasının soygunculardan gelecek olası tehlikelere karşı korunması da sağlanırdı. Oda üzerine yığılan toprağın kaymasını önlemek içinde genellikle alan bir taş örgüyle çevrelenir ve tümülüslerin tepesine de bir phallos dikilirdi. Mezar yerinin bir tepe ile vurgulandığı ilk örnekler M.Ö. 4. bin yılın başlarında Avrasya steplerinde rastlanılır. Trakya'da ise bu gelenekteki tümülüslerin yapımına M.Ö. 3. bin yılda başlanır. Demir Çağı ile birlikte, tümülüslerin, yerini vurgulamaya yönelik olarak bir tepe üzerine ya da yamaçlara inşa edildiği görülür. Anadolu'da Frigya ve Lidya başta olmak üzere pek çok bölgede örnekleri görülmesine karşın, Trakya ve Lidya'da bu tür mezarların daha çok tercih edildiği anlaşılmaktadır. Tümülüslerin, Tunç Çağı'nın sonlarından başlayarak M.S. III. yüzyıla kadar geniş bir zaman süreci içerisinde yapımlarının sürdüğü kazılar sonucunda anlaşılmıştır.

Kocaeli İl sınırları içerisinde de höyükler tespit edilmiştir. Astakos-Olbia kenti kalıntılarına göre şimdilik M.Ö. 7. yüzyıla kadar gidebilen ilk yerleşim tarihinin, bu höyüklerde yapılacak bilimsel çalışmalarla Kalkolitik Dönem'e dek (M.Ö 5500-3000) ineceği umulmaktadır.

During the construction of a tumulus, first the burial chamber and its dromo (the corridor preceding the tomb) is built. Then, the body is laid inside the sarcophagus or kline (the terrace-shaped dead bed made from stone or a similar material) in the tomb. The chamber is covered with earth, which forms an artificial mound, signifying the nobility of the owner of the grave. The height of the hill represents the social status of the buried person. The location of the tomb is accentuated with a hill, and the burial chamber is protected against possible theft attempts. The mound is surrounded with stones to stop the soil from sliding, and a phallos is erected at the top of the tumuli. The first tumuli where a tomb is emphasized with a hill are seen in the Eurasian steppes in early 4,000 B.C.. In Thrace, on the other hand, these tumuli appear in the third millennium B.C.. With the advent of Iron Age, the tumuli are started to be built on hills or hillsides in order to emphasize their positions. They are seen in various regions in Anatolia, particularly in Phrygia and Lydia. However, Thrace and Lydia are regions where these tombs are encountered most. Excavations demonstrate that building of tumuli started at the end of the Bronze Age, and continued until the 3rd century A.D.

Various Tells are found within the borders of Kocaeli province. The present remains of the Astakos-Olbia city go back to the 7th century B.C.. However, it is believed that scientific research on these Tells may push this date back as far as the Chalcolithic Period (5500-3000 B.C.).

Aytepe Tümülsü

Kabaoğlu Köyü ile Kocaeli Üniversitesi arasındaki yolun kenarında, Ay Tepesi Mevkii'ndedir. Aytepe Tümülsü, 1986 yılında kaçak kazıcılar tarafından tahrip edilmiş ve sonrasında Müze Müdürlüğü tarafından kurtarma kazısı yapılarak ortaya çıkarılmıştır. Düzgün işlenmiş blok taşların kenetlerle tutturulmasıyla inşa edilen tümülsü, 11 metre uzunluğunda tonozlu bir dromosa ve yine üzeri tonoz örtülsü 3.5x3.5 m.lik bir mezar odasına sahiptir. Mezar odasının zemini sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır. Kazı sırasında ele geçen lahit parçaları, definin bir lahit içine yapıldığını göstermektedir.

Kurtarma kazısı ile Aytepe Tümülsü'nün dromosu, mezar odası ve içindeki lahitin, Bizans Dönemi'nde yada daha önceki dönemlerde açılarak tahrip edildiğı tespit edilmiştir. Arkeolojik verilerin azlığına rağmen, birçok araştırmacı Aytepe Tümülsü'nü, yapım tekniğine göre Hellenistik Dönem'e tarihlemektedirler.

Kurtarma kazısının yapılmış olmasına karşın, günümüzde halen definciler tarafından gerek tümülsü içinde gerekse de çevresinde gerçekleştirilen kaçak kazılar, yapının her geçen gün daha da tahrip olmasına neden olmaktadır.

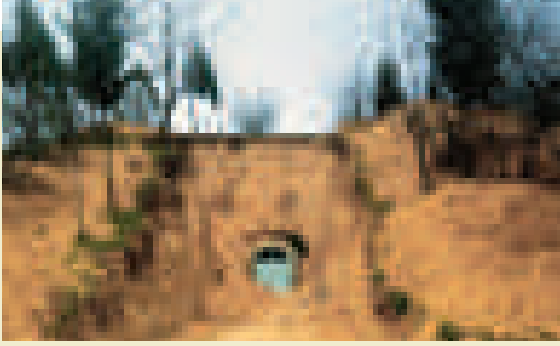

Aytepe Tumulus

This tumulus is located in the Ay Tepesi region, near the road between the Kabaoğlu Village and Kocaeli University. It was destroyed by illegal diggers in 1986. Afterwards, it was uncovered by the Museum Directorate through a rescue excavation. This tumulus, built by binding the clean-cut stone blocks with clamps, has a 11-meter long vaulted dromos and a 3.5 x 3.5 meters burial chamber which is also vaulted. The floor of the burial chamber is made from pressed soil. The pieces of sarcophagus discovered during the excavation revealed that the body was put into a sarcophagus.

During the rescue excavation, it was discovered that the dromos, burial chamber, and the sarcophagus of the Aytepe Tumulus were opened and ransacked in the Byzantine era or before. Despite the small amount of archaeological data, many researchers date the Aytepe Tumulus to the Hellenistic Period by looking at the building methods employed.

Despite a rescue excavation was carried out, the continuing illegal digs performed by treasure hunters in and around the tumulus cause it to deteriorate every day.

Büyük Tümülüs

Kabaoğlu Köyü içerisinde bulunan, 12 metre yüksekliğinde ve 74 metre çapında bir tepecik şeklinde olan bu tümülüste, İzmit Müze Müdürlüğü tarafından 1994 yılında kurtarma kazısı yapılmıştır.

Bu kazılarla Büyük Tümülüs'ün dromosunun, Aytepe Tümülüsü'nden daha kısa olduğu ve mezar odasında üç ayrı klinenin (ölü yatağı) bulunduğu tespit edilmiştir. Bu tümülüsün de Aytepe Tümülüsü gibi daha önceden soyulduğu anlaşılmıştır. Kesme taş kullanılarak yapılan mezar odasının üzeri beşik tonozla örtülüdür. Tümülüsün Geç Hellenistik Dönem'de yapıldığı düşünülmektedir. Mezar odası girişinin toprakla kapanmasını önlemeye yönelik olarak 1994 yılında, özel bir firmanın ve Kültür Bakanlığı'nın katkılarıyla, dromosa doğru uzatılan yeni bir giriş ve bu girişe takılan kapı, heyelan nedeniyle bugün toprak altında kalmıştır.

Büyük Tümülüs'ün hemen yanında, Kabaoğlu Köyü sınırları içinde iki adet daha tümülüs bulunmaktadır. Henüz kazıları yapılmamış olan bu tümülüsler de muhtemelen Büyük Tümülüs'te olduğu gibi, bir dromosa ve bir mezar odasına sahip olmalıydılar. Tarihleyici herhangi bir veri olmamasına karşın bu tümülüslerin de diğerleriyle aynı dönemlerde yapılmış olduklarını düşünmek olasıdır.

The Big Tumulus

This Tumulus is situated in the Kabaoğlu Village. It is a mound that is 12 meters high and has a diameter of 74 meters. İzmit Museum Directorate performed a rescue excavation at this tumulus in 1994. These excavations revealed that the dromos of the Big Tumulus was shorter than that of the Aytepe Tumulus, and that there were three different dead beds in the burial chamber. It was also discovered that this tumulus too was robbed previously. The burial chamber, which is covered with a barrel vault, was built with cut stones. It is believed that it was built in the late Hellenistic Period. In 1994, a new entrance was built and a door was attached to it in order to prevent the burial chamber entrance being covered with earth. These were performed with the aid of a private company and the Ministry of Culture. However, both the entrance and the door were covered with soil as a result of a landslide.

Right next to the Big Tumulus are two other tumuli, also within the borders of the Kabakoz Village. These tumuli have not been excavated yet, but it is possible that they too have a dromos and a burial chamber, just like the Big Tumulus. Although there is no evidence to help us date them, it is reasonable to accept that they were built in the same ages as the others.

1154,1153a, 1153b Numaralı Tümülüsler

Kabaoğlu Köyü ile Kocaeli Üniversitesi yolu üzerinde, yan yana konumlandırılmış üç adet tümülüs bulunmaktadır. 1154 nolu Tümülüs, kaçak kazılarla ağır tahribata uğramıştır. Görülebildiği kadarıyla dromosu ve bir mezar odası bulunmaktadır. Tümülüsün tepe yüksekliği ve çapı, köy içindeki tümülüslere ve Aytepe Tümülüsü'ne göre daha küçüktür. Mezar odası ve dromosun inşasında kenetlerle birbirine tutturulan kesme taşlar kullanılmıştır.

1153a, 1153b numaralı tümülüslerin yüksekliği ve çapı 1154 numaralı tümülüsle hemen hemen aynı boyutlarda olup, Büyük Tümülüs ve Aytepesi Tümülüsü'nden ise çok daha küçüktürler. Mezar odalarına henüz ulaşılmayan bu tümülüsler, olasılıkla diğer tümülüsler gibi, Bizans Dönemi içinde soyulmuş ve tahribata uğramış olmalıdırlar.

Kocaeli'nin tarihsel süreci göz önüne alındığında, Nikomedia'nın kuruluşu ile (M.Ö 262), Bithynia'nın Roma İmparatorluğu yönetimine bırakıldığı (M.Ö 75) yılları arasında kalan süreç, Kocaeli tarihçesi ve üçtepeler tümülüsleri için özel bir önem taşımaktadır.

Genel bir tarihlemeyle Üçtepeler tümülüslerin tamamının Geç Helenistik-Erken Roma döneminde yapılmış olabileceğini söylemek olasıdır.

Tümülüslerin kesin olarak tarihlenebilmesi ise, ancak yeni yapılacak kazı ve araştırmalarla mümkün olabilecektir.

Tumulus No. 1154, 1153a, and 1153b

On the road to the Kabakoz Village and Kocaeli University, there are three tumuli situated side by side. Tumulus No 1154 has been heavily damaged due to illegal excavations. It appears to have a dromos and a burial chamber. The height and diameter of the tumulus is smaller than those of in the village and of Aytepe Tumulus. Face stones which were attached to each other by clamps were used in the construction of the burial chamber and the dromos.

The height and diameter of Tumulus No. 1153a and Tumulus No. 1153b are almost identical to those of Tumulus 1154, but are significantly smaller than those of Big Tumulus and Aytepe Tumulus. These tumuli, whose burial chambers have not been reached yet, were probably robbed and damaged in the Byzantine Period, just like the others.

Considering the history of Kocaeli, the period between the foundation of Nicomedia (262 B.C.) and the date Bithynia was handed over to the Roman Empire (75 B.C.) appears especially important.

A general dating process reveals that all the Üçtepeliler tumuli were built in the late Hellenistic - early Roman period. It is necessary to conduct new excavations and researches in order to achieve a more exact dating of the tumuli.